

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Näkökulmia henkilökohtaistamiseen - yhteistyöllä opiskelijan parhaaksi

Opintojen aloitus

- Koulutustarjonta ja paikallisen työelämän tarpeet
- Opiskelijan soveltuvuus alalle
- Opiskelijan tavoitteet ja koulutuksen tarve -> opiskelu- ja urasuunnitelma
- Opiskeluvalmiuksien varmistaminen
- Opintojen yksilöllinen suunnittelu
  - Opiskelijalla tietoa mahdollisuuksista
  - Valinnaisesta osaamisesta keskustellaan ja sovitaan yhdessä opiskelijan kanssa
  - HOKSia päivitetään opintojen kuluessa

HENKILÖKOHTAISTAMINEN

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

- OPH:n osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen **määräys** OPH-1634-2021 on edelleen voimassa ja osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen **ohje** on päivitettävänä
  - [OSAAMISEN TUNNISTAMISEN JA TUNNUSTAMISEN MITOITUKSEN PERIAATTEET JA ARVOSANOJEN MUUNTAMINEN AMMATILLISESSA KOULUTUKSESSA \(oph.fi\)](#)
  - [Ammatillinen koulutus - osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen ohje | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)
- Osaamisen tunnistamista ja tunnustamista voidaan tehdä sekä opintojen alussa ja opintojen aikana

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

- Mitä osaamista koulutuksen järjestäjän tulee tunnustaa?
  - **Voimassa** olevien tutkinnon perusteiden mukaiset suoritukset suoritettavan tutkinnon **pakollisten** ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden osalta
- Valinnaisiin ammattitaitovaatimuksiin ja osaamistavoitteisiin liittyvän osaamisen osalta keskustellaan opiskelijan kanssa, tunnustetaanko osaamista mahdollisuuksien mukaan vai hankkiiko opiskelija uutta osaamista.
- Mikä osaamisen tunnustaminen tukee opiskelijan tavoitetta ja laajaa ammatillista osaamista?
- Osaamista voidaan tunnistaa myös osittain tutkinnon osasta tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueesta, tällöin opiskelija hankkii vain puuttuvan osaamisen, joka arvioidaan. Arvosana muodostuu näiden kahden arvosanan kokonaisuudesta

Miten toimitaan, kun opiskelija haluaa suorittaa saman tutkinnon toisen osaamisalan?

- Kun tutkinnon perusteet, joilla opiskelija on suorittanut tutkinnon, ovat **edelleen voimassa**, niin opiskelija voi aloittaa opintonsa tavoitteenaan tutkinnon osien suorittaminen. Todistukseen tutkinnon osan suorittamisesta voidaan Opetushallituksen todistuksia koskevan määräyksen mukaan kirjoittaa osaamisala ja/tai tutkintonimike, kun opiskelijalla on tutkintotodistus samojen voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaan.
- Kun tutkinnon perusteet, joilla opiskelija on tutkintonsa suorittanut, **ovat siirtymäajalla tai eivät ole enää voimassa**, niin opiskelijan on suoritettava koko tutkinto uusien perusteiden mukaan, jotta todistukseen voitaisiin kirjoittaa uusi osaamisala ja/tai tutkintonimike. Tällöin opiskelijan tavoitteena on koko tutkinnon suorittaminen ja aiempi osaaminen tunnustetaan Opetushallituksen määräysten ja ohjeiden mukaisesti. Opiskelijalle annetaan tutkintotodistus, kun hän on suorittanut hyväksytysti tutkinnon muodostumissäännön mukaiset tutkinnon osat.
- [Usein kysytyt kysymykset | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Miten osaamisen ajantasaisuus varmistetaan?

- Koulutuksen järjestäjä päättää käytettävistä menetelmistä
- Menetelmät voivat vaihdella tilanteen mukaan
- Ajantasaisuutta arvioidaan kokonaisuutena työprosessin näkökulmasta

Miten toimitaan, jos opiskelija aloittaa tutkinnon suorittamisen keväällä 2024 ja uudet tutkinnon perusteet tulevat voimaan 1.8.2024 ja

- opiskelija haluaa siirtyä uusiin tutkinnon perusteisiin
  - Jos opiskelija haluaa siirtyä suorittamaan tutkintoa uuden perusteen mukaan, aiemmin hankittu osaaminen tulee tunnustaa. Tällöin tehdään sisältövertailu.
  - Tutkinnon muodostumisen kohtaa: Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta, ei voida käyttää tässä tapauksessa ellei kyse ole aiemmin suoritettu valinnainen tutkinnon osa, joka olisi ”poistettu” uudesta perusteesta.
- opiskelija haluaa suorittaa yhden tutkinnon osan uusien tutkinnon perusteiden mukaisesti
  - Siirtymäajan perusteilla opiskeleva opiskelija voi valita uudesta perusteesta **valinnaisen tutkinnon** osan kohtaan ”tutkinnon osa toisesta...” kunhan se ei ole samaa osaamista, jota hän on jo suorittanut.
- opiskelija ei halua siirtyä uusiin tutkinnon perusteisiin
  - Opiskelijalla on oikeus suorittaa tutkinto siirtymäajalla olevien perusteiden mukaisesti siirtymäajan puitteissa.

- Mihin tunnustetaan tutkinnonosa, joka on aiemmin suoritettu ja koulutuksen järjestäjän laatima ja paikallisiin ammattitaitovaatimukseen perustuva, mutta kyseistä tutkinnon osaa ei ole tarjolla nykyisellä koulutuksen järjestäjällä, joka tunnustaa osaamista?
  - Jos paikallinen tutkinnon osa on samaan tutkintoon määritelty, voidaan lähtökohtaisesti tutkinnon osa tunnustaa, vaikka sitä ei olisi tarjolla nykyisellä koulutuksen järjestäjällä. Osaamisen tunnustamisessa arvioidaan tarvittaessa osaamisen ajantasaisuus.
- Voiko tutkinnon osan tunnustaa kohtaan: Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta, mikäli tunnustettavaksi esitetty tutkinnon osa on ns. paikallinen tutkinnon osa eli se ei sisälly valtakunnalliseen tutkintojen perusteeseen?
  - Ei voi tunnustaa. Kyseiseen kohtaan voi tunnustaa ainoastaan tutkinnon perusteissa olevia tutkinnon osia.

Osaamisen hankkimisen suunnittelu

- Osaamisen hankkimisen tavat suunnitellaan yksilöllisesti opiskelijan tarpeet huomioiden
- Milloin opiskelija on valmis työpaikalle?
- Osaamisen hankkiminen oppisopimuskoulutuksessa
  - Oppisopimuskoulutusta suunniteltaessa varmistetaan, että työpaikalla on mahdollista opiskella tutkinnon osan/osien mukaisia sisältöjä
  - Asiat, joita opiskelijalla ei ole mahdollista opiskella työpaikalla, opiskellaan muilla tavoin
- Osaamista voidaan hankkia tarvittaessa useaan tutkinnon osaan yhtä aikaa
  - Huomioitava opiskelijan valmiudet
- HOKSin päivittäminen tarpeen mukaan -> "Elävä HOKS"

Osaamisen osoittamisen suunnittelu

- Koulutuksen järjestäjä vastaa osaamisen osoittamisen suunnittelusta
  - Koulutuksen järjestäjän tutkintokohtaisesti laatima Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma ([tietosisältö](#))
  - Käytännön toteutuksen suunnittelu yhdessä opiskelijan ja työelämän edustajan kanssa
- Yhdessä näyttötilanteessa voidaan osoittaa useamman tutkinnon osan osaamista ja yhden tutkinnon osan osaamista voidaan osoittaa useassa osassa
  - Suunnittelu!

Osaamisen osoittaminen ja arviointi

- Osaamisen hankkiminen ja osaamisen osoittaminen erotetaan toisistaan
- Lain mukaan osaaminen tulee osoittaa ensisijaisesti työpaikan työympäristössä
  - Vain tarvittaessa osaamisen osoittaminen muilla tavoin (esim. ytöt) -> monipuolisten menetelmien käyttäminen
  - On suositeltavaa, että ainakin osa tutkinnon osan osaamisesta voitaisiin osoittaa työelämässä
- Milloin opiskelija on valmis osoittamaan osaamisensa?
  - Onko opittavat sisällöt täysin uusia vai onko jo osaamista?

Osaamisen osoittaminen ja arviointi

- Ammatillisissa tutkinnon osissa kaksi arvioijaa päättävät arvosanasta yksimielisesti
- Yhteisten tutkinnon osien osa-alueissa yksi opettaja päättää arvosanasta
- Arvosana päätetään vasta osaamisen osoittamisen jälkeen
- Geneeriset arviointikriteerit
  - Käytetään aina sidoksissa ammattitaitovaatimukseen tai osaamistavoitteisiin

ammattillinenkoulutus@oph.fi

A decorative graphic consisting of thick, wavy lines in green and blue. The lines curve and overlap, creating a dynamic, abstract shape that frames the central text.